

Przedmiotowy System Oceniania z języka polskiego

w Publicznym Gimnazjum nr 33 w Łodzi

Ocenianiu w ciągu całego roku szkolnego podlegają następujące formy aktywności ucznia:

1. Wypowiedzi pisemne:

- prace klasowe, wypracowania, testy, testy diagnostyczne, egzaminy próbne,
- sprawdziany gramatyczne,
- kartkówki,
- dyktanda,
- prace domowe: wypracowania, wprawki stylistyczne, notatki.

2. Wypowiedzi ustne:

- odpowiedź: treści literackie i językowe,
- Recytacja, scenki, dramy, inscenizacje teatralne, debaty, dyskusje, referaty, omówienie wyników pracy w grupach, parach, prezentacje multimedialne, samodzielne prowadzenie fragmentów lekcji, odpowiedzi z gramatyki, odpowiedzi ze znajomości lektury.

3. Aktywność, kreatywność, inwencja twórcza ucznia, umiejętność współpracy z innymi uczniami, chęć niesienia pomocy koleżeńskiej w nauce.

4. Zeszyt przedmiotowy pod kątem rzetelności notatek, gromadzenia materiałów dodatkowych (ksero), systematyczność wypełniania zeszytu ćwiczeń, posiadanie egzemplarza lektur na zajęciach.

5. Formy dodatkowe:

- projekty, plakaty, gazetki tematyczne o zasięgu szkolnym,
- udział w konkursach przedmiotowych,
- przygotowanie do zajęć,
- udział w imprezach szkolnych: przedstawienia teatralne, promocja szkoły.

Kontrola i ocena osiągnięć uczniów

1. Prace klasowe, wypracowania, sprawdziany, testy, kartkówki są obowiązkowe. Zapowiadane są co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedzone są powtórzeniem danej partii

materiału. Jeśli uczeń z przyczyn losowych jest nieobecny, zalicza te prace na dyżurze nauczyciela, dostarcza wypracowanie. W przypadku niewywiązania się z obowiązków, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

2. Uczeń może jednorazowo poprawić ocenę niedostateczną z testów, sprawdzianów. Wszystkie kartkówki są zapowiedziane i uczeń nie ma możliwości ich poprawy.
3. Nieprzeczytanie lektury skutkuje oceną niedostateczną. Uczeń na pierwszej lekcji otrzymuje informacje o spisie lektur, terminie ich omawiania w danej klasie.
4. Nauczyciel gromadzi wszystkie prace pisemne ucznia w teczce- przez okres 3 lat. Uczeń i rodzic mają w każdej chwili prawo wglądu do teczki.
5. Uczeń ma obowiązek posiadać zeszyt, ćwiczenia, egzemplarz lektury. Podręczniki są przechowywane w pracowni polonistycznej.
6. Uczniowie nie mają prawa dokonywać plagiatów, korzystając z gotowych wzorów w Internecie- w czasie pisania wypracowań domowych i wprawek stylistycznych. Uczeń dokonujący plagiatu otrzymuje ocenę niedostateczną i -20 punktów z zachowania.
7. Uczeń ma obowiązek uzupełniania notatek za czas swojej nieobecności w szkole w przeciągu tygodnia.
8. Uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji raz w semestrze: brak ćwiczeń, tekstu lektury, notatki. Nieprzygotowanie nie dotyczy prac zadanych z kilkudniowym wyprzedzeniem.
9. Za aktywność na lekcji uczeń otrzymuje oceny, pochwały ustne, informacje o postępach.
10. Nauczyciel ocenia wypowiedzi ucznia, informuje go o jego kompetencjach i brakach, udziela rad, jak ma się efektywnie uczyć. Nauczyciel stosuje krytykę konstruktywną.
11. Nauczyciel informuje rodziców o kompetencjach ucznia, brakach i sposobach, w jaki powinien się uczyć.
12. Nauczyciel informuje uczniów i rodziców o swoich wymaganiach na początku roku szkolnego. Na bieżąco wpisuje oceny do dziennika elektronicznego, informuje o postępach.
13. Nauczyciel dostosowuje wymagania, biorąc pod uwagę uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i specyficznych trudnościach w uczeniu się (dyslektycy). Uczeń z dysgrafią może pisać wypracowania domowe przy pomocy komputera.
14. Uczeń może podnieść ocenę śródroczną i końcoworoczną, biorąc udział w dodatkowych formach aktywności, prowadząc rzetelnie zeszyt przedmiotowy.
15. 2 razy w roku wystawiane są oceny: śródroczna i końcoworoczną. Oceny te wystawione są na podstawie średniej ważonej wszystkich ocen cząstkowych z danego przedmiotu wg następującej skali:
 - poniżej 1,75 - niedostateczny

- od 1,75 do 2,74 - dopuszczający
- od 2,75 do 3,74 - dostateczny
- od 3,75 do 4,74 - dobry
- od 4,75 do 5,44 - bardzo dobry
- od 5,45- celujący

16. Ustala się progi procentowe obowiązujące przy ocenianiu sprawdzianów, prac klasowych, testów semestralnych, egzaminów próbnych:

- 0% - 39% - niedostateczny
- 40% - 59% - dopuszczający
- 60% - 74% - dostateczny
- 75% - 90% - dobry
- 91% - 100% - bardzo dobry
- Powyżej 100% - celujący

17. Ustala się progi procentowe obowiązujące przy ocenianiu innych form sprawdzania wiadomości niż w/w :

- 0% - 39% - niedostateczny
- 40% - 59% - dopuszczający
- 60% - 74% - dostateczny
- 75% - 89% - dobry
- 90% - 100% - bardzo dobry

18. Najważniejsze są oceny z testów, sprawdzianów, prac klasowych (waga 5), wypracowań i odpowiedzi (waga 4). Druga kategoria to oceny z prac domowych i innych form aktywności (waga od 1 do 3).

19. Ocena klasyfikacyjna jest średnią ważoną ocen cząstkowych.

20. Kryteria oceniania prac pisemnych z języka polskiego (przedstawione uczniom na pierwszych zajęciach) są załącznikiem do Przedmiotowego Systemu Oceniania.

OGÓLNE KRYTERIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

UCZNIOWIE OTRZYMUJĄ OCENĘ:

DOPUSZCZAJĄCA- „próbują” wykonać różne polecenia, prace, odpowiadać. „Próbują”, czyli pracują na lekcji (lub w domu), ale wyniki ich działań pozostawiają wiele do życzenia, jest to praca, w dużej mierze, odtwórcza: zapisują notatki, plany, wnioski, argumenty. Wykonują ćwiczenia z pomocą nauczyciela (ewentualnie innych uczniów).

DOSTATECZNA- starają się” wykonać rozmaite zadania. Wykonują pracę niedokładnie, nie umieją zastosować wiedzy w sytuacjach nietypowych, popełniają wiele błędów, ale pracują samodzielnie.

DOBRA- znają, rozpoznają różne zjawiska literackie, językowe, ale ich nie wyjaśniają, nie umieją w pełni uargumentować, samodzielnie formułować wniosków, wypowiedzi, nie wyczerpują w całości tematu, robią nieliczne błędy. Pracują samodzielnie, rozwiązują problemy, rozumieją polecenia, wykonują je na ogół poprawnie, rozumieją czytany tekst.

BARDZO DOBRA- pracują samodzielnie, ich wypowiedzi ustne i pisemne są poprawne, wyczerpujące, uczniowie potrafią argumentować, uzasadniać, powoływać się na cytaty z tekstu, wyczerpują temat, dokonują samodzielnej oceny omawianych zjawisk, nie popełniają poważnych błędów, jedynie usterki, świadomie czuwają nad poprawnością swych wypowiedzi ustnych i pisemnych.

CELUJĄCA- nie popełniają błędów ortograficznych, interpunkcyjnych, językowych; świadomie wykazują się oryginalnością i artystem; poszerzają wiedzę, wykorzystując różne konteksty, źródła informacji; samodzielnie prezentują własną pracę; biorą udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych.

FORMY I KRYTERIA SPRAWDZANIA DYDAKTYCZNYCH OSIĄGNIĘĆ:

1. Uczniowie oceniani są według skali stopni szkolnych: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, dopuszczający, niedostateczny.

2. Stopniom (ocenom) z poszczególnych form, nadane są odpowiednie wagi, mające wpływ na wystawienie ocen śródrocznych i końcoworocznych, które wystawia się według średniej ważonej w systemie *Mantica*.

Na poziomie podstawowym uczeń: uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela, wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi, słucha nagrania wzorcowej recytacji, określa tematykę wysłuchanego utworu, rozumie polecenia, wymienia informacje zawarte w wysłuchanym tekście, rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym, rozpoznaje smutek, radość, kpinę, ironię jako wyrazy intencji wypowiedzi.

Na poziomie ponadpodstawowym uczeń: słucha i rozumie wypowiedzi kolegów oraz nauczyciela jako aktywny uczestnik sytuacji komunikacyjnej, zwłaszcza w czasie pracy grupowej, słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich, dostrzega środki wyrazu artystycznego w tekście oraz sposób jego prezentacji, selekcjonuje informacje z wysłuchanego tekstu, rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego tekstu.

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

Na poziomie podstawowym uczeń: czyta teksty współczesne i dawne, odczytuje tekst na poziomie dosłownym, rozpoznaje i wybiera z tekstu najważniejsze informacje, rozpoznaje nadawcę i adresata wypowiedzi, dostrzega różnorodne motywy postępowania bohaterów,

w odczytywanym utworze, rozpoznaje podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm, czyta utwory liryczne i nazywa cechy liryki, odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, nazywa podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, rozpoznaje obrazy poetyckie, rozróżnia takie gatunki poezji, jak psalm, pieśń, hymn, tren, fraszka, rozpoznaje elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze, odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości, rozumie znaczenie terminów realizm i fantastyka, zna cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania, rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową, rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu, zna cechy literatury dydaktycznej, rozpoznaje cechy gatunkowe bajki i ballady, rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego, rozumie podstawowe terminy związane z dramatem, wyszukuje potrzebne informacje w encyklopedii i słownikach (ortograficznym, języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych), wyszukuje informacje w spisie treści, indeksie, przypisach, odróżnia teksty publicystyczne od innych tekstów, wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym oraz prawnym, rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej, identyfikuje symbole występujące w malarstwie, rozumie znaczenie terminów adaptacja filmowa i adaptacja teatralna, dostrzega funkcje pozajęzykowych środków wyrazu w sztuce filmowej i teatralnej, rozumie rolę reżysera, aktora, scenografa, charakteryzatora w procesie powstawania filmu lub przedstawienia teatralnego, rozpoznaje związki między dziełem literackim a plastycznym, wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, odróżnia teksty groteskowe od innego rodzaju utworów.

Na poziomie ponadpodstawowym uczeń: płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, organizację rytmiczną utworu poetyckiego, próbuje interpretować głosowo czytany lub wygłaszany z pamięci tekst, odczytuje tekst na poziomie metajęzykowym, określa funkcję przeczytanego tekstu, określa nadawcę i odbiorcę wypowiedzi, wyjaśnia tytuł utworu, motywy postępowania bohaterów, wartościuje ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych, dostrzega perswazję i wartościowanie w czytany tekście, określa cechy liryki jako rodzaju literackiego i ilustruje je na przykładach, wskazuje średniówkę w wierszu sylabicznym, określa funkcję środków artystycznego wyrazu, takich jak epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, pytanie retoryczne, symbol, alegoria, apostrofa, oksymoron, personifikacja, animizacja itp., analizuje wyodrębnione obrazy poetyckie, rozpoznaje i analizuje cechy gatunkowe psalmu, pieśni, hymnu, trenu, fraszki, analizuje elementy konstrukcyjne świata przedstawionego utworu, posługuje się terminami realizm i fantastyka, uzasadnia przynależność gatunkową przykładowej noweli, powieści, opowiadania, wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich, posługuje się terminami związanymi z dramatem jako rodzajem literackim, korzysta z encyklopedii i słowników (ortograficznego, języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych), posługuje się spisem treści, indeksem, przypisami, uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki, posługuje się informacją wyszukaną w tekście popularnonaukowym i prawnym,

analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej, interpretuje symbole występujące w malarstwie, posługuje się terminami adaptacja filmowa i adaptacja teatralna, określa funkcję pozajęzykowych środków wyrazu w sztuce filmowej i teatralnej, określa rolę reżysera, aktora, scenografa, charakteryzatora w procesie powstawania filmu lub przedstawienia teatralnego, wyjaśnia związki między dziełem literackim a plastycznym, analizuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, wyróżnia elementy groteskowe w utworze.

MÓWIENIE

Na poziomie podstawowym uczeń: wypowiada się na podany temat, zachowuje trójdzielną kompozycję wypowiedzi, unika zbędnych powtórzeń wyrazowych, dba o poprawność gramatyczną wypowiedzi, zna zasady poprawnej wymowy, stosuje się do zasad poprawnego akcentowania wyrazów i zdań, wyraża własne zdanie i popiera je argumentami, rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia, uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury, opisuje wygląd postaci, przedmiotu, krajobraz, sytuację, opowiada treść utworu jedno- i wielowątkowego, streszcza tekst literacki i popularnonaukowy według wcześniej przygotowanego planu, opisuje cechy postaci fikcyjnej, nazywa uczucia własne i bohaterów literackich, dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację, wygłasza z pamięci tekst poetycki i stosuje się do zasad interpunkcji oraz intonacji zdaniowej, wywiązuje się z zaplanowanych zadań związanych z przygotowaniem inscenizacji wybranego utworu, uczestniczy w omówieniu recytacji własnej i kolegów.

Na poziomie ponadpodstawowym uczeń: płynnie mówi na podany temat, zachowując spójność i logikę wypowiedzi, świadomie porządkuje treści zgodnie z trójdzielną kompozycją wypowiedzi, stosuje zasady poprawności stylistycznej, językowej, wyraźnie i poprawnie wymawia wyrazy, poprawnie akcentuje wyrazy i zdania, uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów, dobiera środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia, aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, posługuje się opisem postaci, krajobrazu, sytuacji, dobiera odpowiednie środki językowe, opowiada treść utworu, charakteryzując postać fikcyjną, ocenia jej postawę i wyjaśnia motywy działania, analizuje uczucia własne i bohaterów literackich, świadomie wystrzega się brutalności słownej, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej, próbuje interpretować głosowo wygłaszany tekst, m.in. przez prawidłowe stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie, aktywnie i twórczo uczestniczy w przygotowaniu planu inscenizacji wybranego utworu oraz jego realizacji, krytycznie, rzeczowo omawia i ocenia recytację własną oraz kolegów.

PISANIE

Na poziomie podstawowym uczeń: tworzy plan dłuższej wypowiedzi, pisze na podany temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, stosuje akapity, stara się zachować poprawność językową tworzonego tekstu, dba o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną, układa tekst, który zawiera prośbę, przeprosiny, uzasadnia swoje zdanie, redaguje opis postaci, krajobrazu, list prywatny, kartkę z dziennika, notatkę, streszczenie, zaproszenie, ogłoszenie, przepis kulinarny, pisze charakterystykę, rozprawkę, recenzję, opowiadanie odtwórcze i opowiadanie twórcze z dialogiem, potrafi zastosować narrację pierwszo- i trzecioosobową, opisuje postaci rzeczywiste i fikcyjne, z pomocą nauczyciela opisuje dzieło malarskie, układa tekst o trójdzielnej kompozycji na tematy mu bliskie, w którym uzasadnia własne zdanie, zna słownictwo oceniające i wyrazy modalne precyzujące stosunek piszącego do wyrażanych treści.

Na poziomie ponadpodstawowym uczeń: pisze wypowiedź logiczną, spójną, przejrzystą pod względem kompozycyjnym i poprawną pod względem językowym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym, dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencję nadawcy, np. prośbę, przeprosiny, posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania, posługując się odpowiednim słownictwem, redaguje opis, rozprawkę, charakterystykę postaci, kartkę z pamiętnika, recenzję, sprawozdanie, pisma użytkowe, m.in. instrukcje, notatkę w postaci tekstu ciągłego, tabeli, wykresu, mapy pamięci, planu (także dwustopniowego), przekształca tekst epicki w scenopis filmowy.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY I

Ocenę NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ otrzymuje uczeń, który: SŁUCHANIE : uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela, wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi, słucha nagrania wzorcowej recytacji, mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu, rozumie polecenia, rozpoznaje fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście, rozpoznaje smutek, radość jako wyraz intencji wypowiedzi. CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY: czyta teksty współczesne i dawne, odczytuje tekst na poziomie dosłownym, rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi, dostrzega różne motywy postępowania bohaterów, odczytując sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm, czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego, odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze, zna cechy pieśni, hymnu, wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze, wie, czym się różni fikcja literacka od rzeczywistości, zna cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania, rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową, rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu, zna cechy gatunkowe bajki, odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wyszukuje informacje w encyklopedii i

słowniku ortograficznym oraz słowniku języka polskiego, posługuje się spisem treści, wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, dostrzega symbole występujące w malarstwie, zna terminy adaptacja filmowa i adaptacja teatralna, wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator), zauważa związki między dziełem literackim a dziełem plastycznym, rozróżnia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim. MÓWIENIE: wypowiada się na podany temat, unika zbędnych powtórzeń wyrazowych, unika błędów gramatycznych, zna zasady poprawnej wymowy, poprawnego akcentowania wyrazów i zdań, podejmuje próby uczestniczenia w dyskusji, opisuje wygląd postaci, przedmiotu, krajobraz, opowiada treść utworu, streszcza prosty tekst literacki lub popularnonaukowy, podaje cechy postaci fikcyjnej, mówi o uczuciach własnych i postaci literackich, wygłasza z pamięci tekst poetycki, bierze udział w przygotowaniu inscenizacji wybranego utworu. PISANIE: tworzy plan dłuższej wypowiedzi, pisze na temat, stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, estetyczny zapis wypowiedzi, układa tekst, który zawiera prośbę, przeprosiny, podejmuje próbę opisu postaci i krajobrazu, pisze list prywatny, kartkę z dziennika, prostą notatkę, streszczenie, wyraża swoje zdanie, pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze, wie, jak umieścić dialog w tekście, opisuje postaci rzeczywiste i fikcyjne, rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową, opisuje elementy dzieła malarskiego, układa tekst o trójdzielnej kompozycji na bliskie mu tematy. NAUKA O JĘZYKU: stosuje wiedzę językową w zakresie: fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych), słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym jest podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym), – fleksji (rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy; poprawnie zapisuje nazwy własne; stara się poprawnie używać różnych form rzeczowników, stopniuje przymiotniki, poprawnie używa liczebników w datach, stara się używać zaimków; łączy wyrazy w zdaniu i zdania za pomocą spójników, stosuje wypowiedzenia wykrzyknikowe), składni (rozróżnia zdanie i równoważnik zdania; ma świadomość logicznej budowy wypowiedzenia pojedynczego i z pomocą nauczyciela dokonuje jego rozbioru logicznego; określa formę gramatyczną wyrazów w zdaniu, odróżnia zdanie złożone współrzędnie od zdania złożonego podrzędnie), świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy.

Ocenę DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który: SŁUCHANIE: świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników, żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o jej powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie, określa tematykę wysłuchanego utworu, rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym, wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu, rozpoznaje kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi. CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY: podejmuje próby odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, wybiera z tekstu najważniejsze informacje, określa nadawcę i adresata wypowiedzi, nazywa różne motywy postępowania bohaterów, odczytując sens

utworu, odwołuje się do podstawowych wartości, takich jak przyjaźń, wierność, patriotyzm, nazywa cechy liryki jako rodzaju literackiego, identyfikuje je w tekście poetyckim, określa osobę mówiącą w wierszu, nazywa podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, potrafi wskazać w tekście epitet, przenośnię, porównanie, wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie, rozróżnia takie gatunki poezji, jak psalm, pieśń, hymn, identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze, odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości, rozumie znaczenie terminów realizm i fantastyka, odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania, podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej, zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki i ballady, zna cechy dramatu jako gatunku literackiego i rozumie podstawowe terminy związane z dramatem, wyszukuje potrzebne informacje w encyklopedii, słowniku ortograficznym, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych i wyrazów obcych, wyszukuje informacje w spisie treści, indeksie i przypisach, odróżnia teksty publicystyczne od innych tekstów, wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym oraz prawnym, rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej, identyfikuje symbole występujące w malarstwie, dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie, rozumie rolę reżysera, aktora, scenografa, charakteryzatora w procesie powstawania filmu i przedstawienia teatralnego, rozpoznaje związki między dziełem literackim a plastycznym, wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, odróżnia teksty groteskowe od innego rodzaju utworów. MÓWIENIE: wypowiadając się, podejmuje temat, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska, zachowuje trójdzielną kompozycję dłuższej wypowiedzi, dba o poprawność językową i stylistyczną, stara się stosować do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia, uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury, dobierając odpowiednie słownictwo, opisuje wygląd postaci, przedmiotu, krajobraz, sytuację, płynnie opowiada treść utworu jedno- i wielowątkowego, streszcza tekst literacki i popularnonaukowy według wcześniej przygotowanego planu, opisuje cechy postaci fikcyjnej, nazywa uczucia własne i bohaterów literackich, dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację, wygłasza z pamięci tekst poetycki i stosuje się do zasad interpunkcji oraz intonacji zdaniowej, wywiązuje się z zaplanowanych zadań związanych z przygotowaniem inscenizacji wybranego utworu, uczestniczy w omówieniu recytacji własnej i kolegów. PISANIE: pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, stosuje akapity, stara się zachować poprawność językową tworzonego tekstu, wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną, uzasadnia swoje zdanie, redaguje opis postaci, krajobrazu, list prywatny, kartkę z dziennika, notatkę, streszczenie, zaproszenie, ogłoszenie, przepis kulinarny, pisze opowiadanie odtwórcze i opowiadanie twórcze z dialogiem, stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową, opisuje postaci fikcyjne i rzeczywiste, z pomocą nauczyciela opisuje dzieło malarskie, układa tekst o trójdzielnej kompozycji, w którym uzasadnia własne zdanie, zna słownictwo oceniające i wyrazy modalne precyzujące stosunek piszącego do wyrażanych treści. NAUKA O JĘZYKU: stosuje wiedzę językową w zakresie:

fonetyki (wymienia narządy mowy; rozumie różnicę między głoską a literą, identyfikuje samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; zna funkcje głoski i; wskazuje zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych), słowotwórstwa i słownictwa (rozpoznaje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo; wskazuje podstawę słowotwórczą, formant, rdzeń; rozpoznaje wyrazy należące do tej samej rodziny wyrazów, odróżnia wyrazy pokrewne od bliskoznacznych; stara się prawidłowo zapisywać przedrostki zakończone w pisowni na literę będącą odpowiednikiem spółgłoski dźwięcznej), fleksji (rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy; poprawnie zapisuje nazwy własne; stara się używać poprawnych form rzeczowników, przymiotników, liczebników, zaimków; rozróżnia zaimki rzeczowne, przymiotne, przysłowne, liczebne; łączy wyrazy w zdaniu i zdania za pomocą spójników, stosuje właściwą interpunkcję w wypowiedzeniach), składni (dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania; rozróżnia zdanie i równoważnik zdania; rozumie różnicę między zdaniem złożonym współrzędnie i podrzędnie; zna typy tych zdań, stara się stosować do zasad interpunkcji), zna sposoby wzbogacania zasobu własnego słownictwa.

Ocenę DOBRĄ otrzymuje uczeń, który: SŁUCHANIE: słucha i rozumie wypowiedzi kolegów oraz nauczyciela, dzięki czemu uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej, słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego tekstu, selekcjonuje informacje z wysłuchanego tekstu, analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu. CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY: płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji, odczytuje tekst na poziomie przenośnym, określa funkcję przeczytanego tekstu, nadawcę i odbiorcę wypowiedzi, wyjaśnia tytuł utworu, motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych, dostrzega perswazję i wartościowanie w czytanim tekście, określa cechy liryki jako gatunku literackiego i ilustruje je przykładami z tekstu, funkcję środków artystycznego wyrazu, takich jak epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, pytanie retoryczne, samodzielnie wyodrębnia i omawia obrazy poetyckie w utworze, rozpoznaje i wskazuje cechy gatunkowe psalmu, pieśni i hymnu, analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, posługuje się terminami realizm i fantastyka, adaptacja filmowa i adaptacja teatralna, uzasadnia przynależność gatunkową powieści, noweli, opowiadania, wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich, posługuje się terminami związanymi z dramatem jako rodzajem literackim, wyszukuje potrzebne informacje z encyklopedii i słowników (ortograficznego, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych, wyrazów obcych), wybiera niezbędne informacje ze spisu treści, indeksu, przypisów, uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki, wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i prawnych, analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej, analizuje treść symbolu występującego w malarstwie, określa funkcję pozajęzykowych środków wyrazu w sztuce filmowej i teatralnej, rolę reżysera, aktora, scenografa, charakteryzatora w procesie powstawania filmu lub przedstawienia teatralnego, wyjaśnia

związki między dziełem literackim a plastycznym, próbuje omówić elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, nazywa elementy groteski w utworze. MÓWIENIE: płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej, stara się mówić logicznie i spójnie, wyraźnie i poprawnie wymawia wyrazy, akcentuje wyrazy i zdania, uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów, dobiera środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia, aktywnie uczestniczy w dyskusji, tworzy opis postaci, krajobrazu, sytuacji, opowiada treść utworu, charakteryzuje postać fikcyjną, opisuje uczucia własne i bohaterów literackich, wystrzega się brutalności słownej, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej, aktywnie uczestniczy w przygotowaniu planu inscenizacji wybranego utworu oraz w jego realizacji, ocenia recytację własną i kolegów. PISANIE: pisze wypowiedź logiczną i spójną o trójdzielnej kompozycji, starając się zachować zasady poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy, na przykład prośby i przeprosiny, uzasadnia własne zdanie za pomocą odpowiednich argumentów, redaguje opis, rozprawkę, charakterystykę postaci, kartkę z pamiętnika, recenzję, sprawozdanie, notatkę w postaci tekstu ciągłego, tabeli, wykresu, mapy pamięci, planu oraz pisma użytkowe, takie jak instrukcje i przepisy, próbuje przekształcić tekst epicki na scenopis filmowy. NAUKA O JĘZYKU: umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: fonetyki (omawia proces powstawania głosek; omawia różnicę między głoską a literą; dostrzega funkcje głoski i; rozróżnia samogłoski, spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, nosowe, ustne; dostrzega związek cech artykulacyjnych głoski ze znaczeniem wyrazu; zna mechanizm powstawania upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych; stara się poprawnie zapisywać wyrazy z głoskami nosowymi i z upodobnieniem pod względem dźwięczności), słowotwórstwa i słownictwa (porównuje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo; wskazuje podstawę słowotwórczą, formant, rdzeń; tworzy rodziny wyrazów; posługuje się wyrazami bliskoznacznymi w celu uniknięcia powtórzeń w tekście; rozumie różnicę między znaczeniem realnym a strukturalnym wyrazu; prawidłowo zapisuje przedrostki zakończone w pisowni na literę będącą odpowiednikiem spółgłoski dźwięcznej), fleksji (rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy; prawidłowo używa czasowników wiać, iść, rozumieć, umieć, lubić; prawidłowo używa różnych form rzeczowników, przymiotników, liczebników; poprawnie stosuje rzeczownik z określającymi go przymiotnikami; rozróżnia liczebniki główne, porządkowe, zbiorowe, ułamkowe; rozróżnia zaimki rzeczowne, przymiotne, przysłowne, liczebne; stosuje zaimki w tekście w celu usunięcia zbędnych powtórzeń wyrazowych; łączy wyrazy w zdaniu i zdania za pomocą różnych spójników; stara się poprawnie zapisywać partykułę nie i by z różnymi częściami mowy; określa funkcję wykrzyknika w wypowiedziach), składni (dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania; rozróżnia rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie; poprawnie stosuje interpunkcję w zdaniach złożonych), wskazuje sposoby wzbogacania zasobu słownikowego języka.

Ocenę BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który: SŁUCHANIE: słucha i rozumie wypowiedzi kolegów oraz nauczyciela jako aktywny uczestnik sytuacji komunikacyjnej, zwłaszcza w czasie

pracy w grupie, słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu, wykorzystuje informacje wybrane z wysłuchanego tekstu, interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy. CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY: płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego, próbuje interpretować głosowo czytany lub wygłaszany z pamięci tekst, odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym, wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych, ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, manipulacja itp., na podstawie wybranych utworów omawia cechy liryki jako rodzaju literackiego, określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii, analizuje obrazy poetyckie w utworze, na wybranych przykładach analizuje cechy gatunkowe psalmu, pieśni, hymnu, ballady, powieści, opowiadania, noweli, analizuje zależności między elementami konstrukcyjnymi świata przedstawionego w utworze, korzysta z encyklopedii i słowników (ortograficznego, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych, wyrazów obcych), samodzielnie korzysta ze spisu treści, indeksu, przypisów, posługuje się informacją wyszukaną w różnych tekstach, a zwłaszcza popularnonaukowych i prawnych, próbuje interpretować językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej, interpretuje symbole występujące w malarstwie, analizuje funkcję pozajęzykowych środków wyrazu w sztuce filmowej i teatralnej, porównuje dzieło literackie i plastyczne, dostrzega i analizuje związki między nimi, analizuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, wyróżnia elementy groteskowe w utworze. MÓWIENIE: podejmuje temat w wypowiedziach logicznych, spójnych, uporządkowanych i poprawnych pod względem językowym oraz stylistycznym, wykazuje się wyraźną i poprawną wymową oraz przestrzega zasad poprawnego akcentowania wyrazów i zdań, udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód, aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji, posługując się bogatym słownictwem, tworzy opis postaci, krajobrazu, sytuacji, barwnie opowiada treść utworu, charakteryzując postać fikcyjną, ocenia i wartościuje jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych, analizuje uczucia własne i bohaterów literackich, próbuje interpretować głosowo wygłaszany tekst, m.in. przez prawidłowe stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie, aktywnie i twórczo uczestniczy w przygotowaniu inscenizacji wybranego utworu, krytycznie, rzeczowo omawia oraz ocenia recytację własną i kolegów. PISANIE: pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym, dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy, posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania, posługując się bogatym słownictwem,

redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. rozprawkę, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe, w sposób twórczy przekształca tekst epicki na scenopis filmowy.

NAUKA O JĘZYKU: sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie: fonetyki (omawia proces powstawania głosek i rolę poszczególnych narządów mowy; objaśnia różnicę między głoską a literą; określa funkcję głoski i; rozróżnia samogłoski, spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, nosowe, ustne, wyjaśnia mechanizm powstawania upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych; prawidłowo zapisuje wyrazy z głoską nosową i z upodobnieniem pod względem dźwięczności), słowotwórstwa i słownictwa (klasyfikuje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo; analizuje budowę słowotwórczą wyrazu; tworzy rodziny wyrazów; posługuje się wyrazami bliskoznacznymi w celu doskonalenia stylu wypowiedzi ustnych i pisemnych; omawia znaczenie realne oraz strukturalne wyrazów; prawidłowo zapisuje przedrostki zakończone w pisowni na literę będącą odpowiednikiem spółgłoski dźwięcznej), fleksji (klasyfikuje odmienne i nieodmienne części mowy; prawidłowo używa form czasowników, rzeczowników, przymiotników, liczebników, zaimków i świadomie stosuje je dla wzbogacania tworzonego tekstu; prawidłowo zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe, partykuły nie i by z różnymi częściami mowy; prawidłowo używa spójników i stosuje się do zasad interpunkcji), składni (samodzielnie dokonuje analizy logicznej i gramatycznej zdania, posługuje się różnego rodzaju typami zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie; wykazuje dbałość o poprawną interpunkcję zdania złożonego), objaśnia sposoby wzbogacania zasobu własnego słownictwa.

Ocenę CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, który: SŁUCHANIE: słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako aktywny uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych, odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji, analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu. CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY: czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania oraz spoza niego) na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym, samodzielnie interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji, praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego czy prawnego, krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego. MÓWIENIE: samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne stanowisko, lub za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe dowodzi przyjętych racji, aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko, wnioski, interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, planuje zadania grupowe oraz podejmuje zadania wymagające kreatywności i zaangażowania, oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej. PISANIE: pisze wypowiedzi ciekawe pod względem sposobu ujęcia tematu, w których wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną kompozycję, tworzy

oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem, redaguje dłuższe formy wypowiedzi, takie jak recenzja czy rozprawka, podejmuje próby własnej twórczości literackiej. NAUKA O JĘZYKU: świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania fonetyki, słowotwórstwa, fleksji, składni oraz wiedzy o języku jako tworze społecznym, samodzielnie poszerza wiedzę językową.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY II

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego wiadomości i umiejętności znacznie wykraczają poziomem poza obowiązujący program nauczania. Uczeń samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, jest aktywny we wszystkich możliwych formach pracy polonistycznej, bierze udział w różnych konkursach: literackich, recytatorskich, poetyckich na terenie szkoły i poza nią, udziela bezbłędnych, twórczych odpowiedzi ustnych i pisemnych (formy przewidziane na ocenę bdb oraz felieton i reportaż). Prezentuje wysoki poziom kultury języka, przejawia zainteresowanie sztuką, bierze czynny udział w imprezach artystycznych; interesuje się filmem, teatrem, malarstwem, muzyką; potrafi krytycznie wyrażać się o dziełach sztuki, będąc świadomym ich odbiorcą, jego zainteresowania czytelnicze znacznie wykraczają poza listę lektur obowiązkowych. W bardzo kreatywny sposób mówi i pisze o własnych zainteresowaniach, przeżyciach; prezentuje własne sądy i przekonania (na przykład w związku z dziełem sztuki). Interesuje się pracą dziennikarską, na przykład jest jednym z redaktorów szkolnej gazety. Pasjonuje się teatrem (gra w szkolnym zespole teatralnym), filmem. Czyta wiersze, sam próbuje własnych sił w poezji.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości określony programem nauczania dla II klasy gimnazjum - „Między nami”. Jego wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno-językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym. Dokonuje starannej redakcji tekstu napisanego ręcznie i na komputerze. Rozpoznaje wypowiedź argumentacyjną; wskazuje tezę, argumenty i wnioski; komentarz, ocenę i informację. Przypisuje czytany utwór do właściwego rodzaju literackiego (epika, liryka i jej typy, dramat). Rozpoznaje czytany utwór jako: przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, dramat (gatunek), tragedię, balladę, nowelę, hymn, powieść historyczną, epos, powiastkę filozoficzną, literaturę faktu, satyrę, fraszkę. Rozpoznaje odmiany gatunkowe literatury popularnej: powieść lub opowiadanie obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy; przypisuje teksty kultury do różnych rodzajów sztuki. Uczeń potrafi analizować i interpretować utwory literackie i poetyckie przewidziane programem nauczania. Redaguje formy wypowiedzi: rozprawka, opowiadanie, opis sytuacji, przeżyć wewnętrznych, dzieła sztuki, autocharakterystyka, charakterystyka postaci filmowej, literackiej lub rzeczywistej, sprawozdanie z lektury, spektaklu, zdarzenia z życia, dedykacja, list, recenzja, kartka z dziennika/pamiętnika, przepis, życiorys, CV, podanie. Wskazuje funkcje użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu słownictwa, składni i fonetyki. Omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu (tytułu, podtytułu, motto,

apostrofy, puenty, punktu kulminacyjnego oraz dedykacji).Charakteryzuje postać mówiącą w utworze; rozróżnia rodzaj narracji i określa jej funkcję, dostrzega groteskę. Rozumie i wskazuje alegorię i atrybut w związku z analizą dzieła sztuki. Rozumie pojęcie stylu; rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny i naukowy, retoryczny, różnicuje stylistycznie wypowiedź. Rozróżnia bezbłędnie części zdania i części mowy, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania; analizuje budowę zdania pojedynczego i złożonego, wielokrotnie złożonego. Analizuje słowotwórczą budowę wyrazu w celu tworzenia precyzyjnych wypowiedzi, zna i stosuje zasady ortografii. Biegłe posługuje się słownikami (ortograficznym, języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznym, antonimów i synonimów, wyrazów obcych, terminów literackich, symboli, „Mitów i tradycji kultury"). Uczestniczy w dyskusji, przestrzega zasad etyki mowy, stosuje zasady etykiety językowej, rozpoznaje prowokację i agresję zawartą w wypowiedzi.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy przewidziane programem nauczania w klasie II gimnazjum. Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo-stylistyczne, ortograficzne i logiczne. Potrafi interpretować i analizować utwory literackie przy niewielkiej pomocy nauczyciela. Radzi sobie z redagowaniem wypowiedzi pisemnych wymaganych na ocenę bdb. Rozumie i potrafi używać wszystkich pojęć z zakresu teorii literatury i nauki o języku (z niewielką pomocą nauczyciela). Rozumie ogólny sens poznawanych utworów; rozpoznaje gatunki liryczne. Omawia na podstawie poznanych tekstów kultury podstawowe i ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne; korzysta z biblioteki i czytelní.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega poprawności w zakresie budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii. Formy wypowiedzi pisemnej przewidziane na ocenę bdb realizuje przy niewielkiej pomocy nauczyciela. Dbą o poprawność swych wypowiedzi; jest systematyczny, dąży do eliminacji błędów; korzysta ze słowników, porad i wskazówek nauczyciela. Czyta lektury. Z niewielką pomocą definiuje podstawowe pojęcia z zakresu teorii literatury i nauki o języku. Systematycznie uczestniczy w lekcjach, estetycznie prowadzi zeszyt, pisze czytelnie: w przypadku zaległości dąży do uzupełnienia braków, wykazuje zainteresowanie przedmiotem, nie zniechęca się niepowodzeniami.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który uczestniczy we wszystkich lekcjach. Samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu teorii literatury i nauki o języku. Czyta ze zrozumieniem; zna podstawowe utwory z lektur obowiązkowych. Formy wypowiedzi pisemnej przewidziane na ocenę bdb realizuje z pomocą nauczyciela. Błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełnione w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki uczeń włożył w ich napisanie.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY III

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który ma wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poziomem poza obowiązujący program nauczania. Samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania. Jest aktywny we wszystkich możliwych formach pracy polonistycznej. Uczeń samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, jest aktywny we wszystkich możliwych formach pracy polonistycznej, bierze udział w różnych konkursach: literackich, recytatorskich, poetyckich na terenie szkoły i poza nią, udziela bezbłędnych, twórczych odpowiedzi ustnych i pisemnych. Prezentuje wysoki poziom kultury języka, przejawia zainteresowanie sztuką, bierze czynny udział w imprezach artystycznych; interesuje się filmem, teatrem, malarstwem, muzyką; potrafi krytycznie wyrażać się o dziełach sztuki, będąc świadomym ich odbiorcą, jego zainteresowania czytelnicze znacznie wykraczają poza listę lektur obowiązkowych. W bardzo kreatywny sposób mówi i pisze o własnych zainteresowaniach, przeżyciach; prezentuje własne sądy i przekonania (na przykład w związku z dziełem sztuki). Interesuje się pracą dziennikarską, na przykład jest jednym z redaktorów szkolnej gazety. Pasjonuje się teatrem (gra w szkolnym zespole teatralnym), filmem. Czyta wiersze, sam próbuje własnych sił w poezji. Jest kreatywny, twórczy, potrafi samodzielnie i krytycznie myśleć.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości określony programem nauczania dla klasy III gimnazjum. Jego wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno - językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym. Dokonuje starannej redakcji tekstu napisanego ręcznie i na komputerze, poprawia ewentualne błędy językowe, ortograficzne oraz interpunkcyjne. Słucha dłuższych komunikatów i sporządza dotyczące ich notatki. Rozpoznaje mniej oczywiste zabiegi manipulacyjne (przemilczanie, niedopowiedzenie). Dostrzega ironię, cynizm, sarkazm. Interpretuje głosowo wybrane utwory poetyckie i fragmenty prozy. Dostrzega funkcje komizmu, karykatury, tragizmu i ironii w dziele literackim. Wskazuje funkcje poznanych w klasie I i II środków stylistycznych w utworze, potrafi definiować pojęcia z zakresu teorii literatury, posługuje się nimi przy omawianiu utworów. Wskazuje elementy typowe dla różnych rodzajów literackich oraz przykłady ich mieszania. Rozróżnia gatunki publicystyczne: artykuł, reportaż, felieton. Analizuje reklamy; wskazuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji. Wskazuje funkcje składniowe odmiennych i nieodmiennych części mowy. Wykorzystuje wiedzę z zakresu składni przy tworzeniu wypowiedzi; określa funkcję różnych typów wypowiedzi w tekstach literackich i użytkowych. Rozpoznaje różnice między językiem ogólnopolskim a dialektami i gwarami; rozróżnia cechy kultury i języka swojego regionu. Zna i stosuje wszystkie zasady ortograficzne. Biegle posługuje się różnymi słownikami i encyklopedią.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy przewidziane programem nauczania w klasie III gimnazjum. Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo- stylistyczne, ortograficzne i logiczne. Potrafi analizować i interpretować utwory literackie przy niewielkiej pomocy nauczyciela. Radzi sobie z redagowaniem form wypowiedzi pisemnej wymaganych na ocenę bdb. Rozumie i potrafi używać wszystkich pojęć z zakresu teorii literatury i nauki o języku (z niewielką pomocą nauczyciela). Rozumie ogólny sens poznawanych utworów. Rozpoznaje gatunki liryczne. Omawia na podstawie poznanych tekstów kultury podstawowe i ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne. Korzysta z biblioteki i czytelní.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii. Formy wypowiedzi pisemnej realizuje przy niewielkiej pomocy nauczyciela. Dbą o poprawność swych wypowiedzi; jest systematyczny, dąży do eliminacji błędów; korzysta ze słowników, porad i wskazówek nauczyciela. Czyta lektury. Z niewielką pomocą definiuje podstawowe pojęcia z zakresu teorii literatury i nauki o języku. Systematycznie uczestniczy w lekcjach, estetycznie prowadzi zeszyt, pisze czytelnie; w przypadku zaległości dąży do uzupełnienia braków, wykazuje zainteresowanie przedmiotem; nie zniechęca się niepowodzeniami.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który uczestniczy we wszystkich lekcjach. Samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu teorii literatury i nauki o języku. Czyta ze zrozumieniem; zna podstawowe utwory z lektur obowiązkowych. Formy wypowiedzi pisemnej przewidziane na ocenę bdb realizuje z pomocą nauczyciela. Błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełnione w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki uczeń włożył w ich napisanie.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA UCZNIÓW GIMNAZJUM ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W NAUCE

Uczniowie objęci dostosowaniem wymagań uczestniczą w lekcjach języka polskiego w ten sam sposób, co pozostała część klasy. Dotyczą ich wszystkie wymagania i kryteria ocen oraz

formy pracy i sposoby sprawdzania osiągnięć określone wymaganiami i kryteriami ocen dla poszczególnych klas. W niektórych przypadkach (niżej wymienionych) uczniów z trudnościami w nauce będzie traktowany inaczej ze względu na charakter i specyfikę napotkanych trudności.

- Uczeń uczestniczy we wszystkich lekcjach języka polskiego, w razie nieobecności nadrabia zaległości, np. w ramach konsultacji przedmiotowych, na których nauczyciel szczegółowo wyjaśnia mu, co było przedmiotem lekcji, w której nie uczestniczył.
- W razie niepowodzeń związanych ze sprawdzaniem wiedzy może dwukrotnie starać się o poprawę tego stopnia w ramach konsultacji.
- Podczas pracy na lekcji, jeżeli jest to konieczne, może korzystać z dodatkowych objaśnień i wskazówek nauczyciela; prace pisemne i wypowiedzi ustne mogą powstawać przy pomocy nauczyciela.
- Uczeń zna treść lektur ujętych w podstawie programowej, a omawianych na lekcji, przynajmniej fragmentarycznie, orientuje się w podstawowych problemach utworu.
- Zna większość zasad ortograficznych; jeżeli popełnia błędy, stara się je korygować, również przy pomocy nauczyciela.
- Rozróżnia rodzaje wypowiedzi pisemnej; potrafi używać podstawowych: opowiadanie, opis, sprawozdanie, notatka, rozprawka; pozostałe przy pomocy nauczyciela.
- Stara się posługiwać poprawną odmianą polszczyzny; zna podstawowe zasady gramatyki języka polskiego; nie zawsze dostrzega związki między nimi i zasadność ich stosowania.
- Uczeń może korzystać z wydłużonego czasu pracy na lekcji.
- Uczeń potrafi poprawnie czytać, dąży do zrozumienia tekstu.
- Systematycznie prowadzi zeszyt, dba o jego estetykę, stara się pisać czytelnie (jeżeli praca jest nieczytelna, nauczyciel ocenia ją po odczytaniu jej przez autora). Uczeń może pisać wypracowania domowe na komputerze.
- Uczniowie o osłabionej pamięci słuchowej mają możliwość wydłużenia terminu pamięciowego opanowania wiersza lub fragmentu prozy (po wcześniejszym zgłoszeniu problemu); fragment ten może również ulec skróceniu (wg uznania nauczyciela).
- W klasie trzeciej uczeń analizuje swoje możliwości; najpierw przy pomocy nauczyciela rozwiązuje przykładowe testy egzaminacyjne; korzysta z pomocy koleżeńskiej i pomocy nauczyciela; w II semestrze stara się sprostać wymaganiom egzaminacyjnym samodzielnie.
- Największe znaczenie dla oceny końcowej ucznia z przedmiotu mają: wysiłek ucznia, jego starania i motywacja oraz stopień zainteresowania przedmiotem, obowiązkowość i sumienność.

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Wymagania ogólne:

1. Uczeń uczestniczy we wszystkich lekcjach języka polskiego i w różnych jego formach (np. kino, teatr). W razie nieobecności nadrabia zaległości w ramach konsultacji przedmiotowych, na których nauczyciel szczegółowo powtarza mu, co było przedmiotem lekcji, w której nie uczestniczył.
2. W razie niepowodzeń związanych ze sprawdzaniem wiedzy, może trzykrotnie starać się o poprawę tego stopnia w ramach konsultacji.
3. Podczas pracy na lekcji może korzystać z dodatkowych objaśnień i wskazówek nauczyciela; prace pisemne i wypowiedzi ustne mogą powstawać przy pomocy nauczyciela.
4. Uczeń może korzystać z wydłużonego czasu pracy na lekcji.
5. Systematycznie prowadzi zeszyt, dba o jego estetykę, stara się pisać czytelnie (jeżeli praca jest nieczytelna, nauczyciel ocenia ją po odczytaniu jej przez autora). Uczeń może pisać wypracowania domowe na komputerze.
6. Sprawdziany i kartkówki różnicowane są pod względem trudności lub sposobu oceniania (inna punktacja).
7. Największe znaczenie dla oceny końcowej ucznia z przedmiotu mają: wysiłek ucznia i jego starania.
8. Uczeń jest zobowiązany do posiadania teczki wiązanej z 10 arkuszami papieru kancelaryjnego formatu A-4 do testów i sprawdzianów.
9. Uczeń posiada zestaw wymaganych podręczników i korzysta z nich na lekcji.
10. Uczeń zobowiązany jest do korzystania na co dzień ze „Słowniczka ortograficznego” (wg potrzeb).

WYMAGANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA UCZNIÓW SZCZEGÓLNIIE UZDOLNIONYCH

1. Opracowywanie zagadnień, w których wymagana jest samodzielna analiza i interpretacja tekstów literackich i innych tekstów kultury, z uwzględnieniem ich znaczenia metaforycznego i symbolicznego, kontekstów interpretacyjnych oraz intencji nadawcy wypowiedzi.

2. Referaty, w których należy posłużyć się różnymi źródłami informacji, a zwłaszcza treściami przekazu medialnego.
3. Prowadzenie dyskusji klasowej; występowanie w roli przeprowadzającego wywiad, wygłaszającego przemówienie lub referat, oceniającego wypowiedzi własne i innych krytycznie i rzeczowo, szczególnie dbającego o kulturę słowa.
4. Asystentura po wcześniejszym przygotowaniu określonego zagadnienia we współpracy z nauczycielem.
5. Prowadzenie fragmentu zajęć dla kolegów.
6. Alternatywne, dodatkowe lub trudniejsze zadania domowe.
7. Recytacja tekstu prozatorskiego lub poetyckiego wyróżniająca się oryginalnością interpretacji.
8. Sprawne redagowanie tekstów z zachowaniem cech gatunkowych różnych typów wypowiedzi i wzbogacanie ich, na przykład próby stylizowania języka listu, wprowadzania do rozprawki cytatów, z dbałością o poprawność zapisu, bezbłądność językową i stylistyczną.
9. Podejmowanie prób własnej twórczości literackiej, publikowanie własnych tekstów na szkolnej stronie internetowej, w szkolnym lub lokalnym czasopiśmie.
10. Samodzielne poszerzanie wiedzy językowej poprzez korzystanie z różnych źródeł informacji.
11. Samodzielna lektura książek spoza wykazu lektur obowiązkowych w klasie trzeciej gimnazjum.
12. Wykonywanie prac długoterminowych na przykład metodą projektu edukacyjnego (praca w redakcji gazety szkolnej), prezentacji multimedialnej.
13. Udział w konkursie przedmiotowym z języka polskiego, reprezentowanie szkoły w międzyszkolnych konkursach (w konkursach literackich, recytatorskich, filozoficznych)
14. Aktywne uczestnictwo w dodatkowych zajęciach mających na celu rozwijanie uzdolnień i zainteresowań polonistycznych uczniów.

Gabriela Jaworska- nauczyciel języka polskiego